

Kazuistika

Meno: Katka L.

Vek: 13 rokov

Rodinná anamnéza

Pri získavaní základných údajov o Katke a jej rodine sme zistili, že ide o rodinu, ktorá je dlhodobo sledovaná Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately z dôvodu ubližovania, týrania a zanedbávania maloletej. Katkina matka žije vo vzťahu druh - družka so svojim druhostupňovým bratrancom, ktorý má tri dospelé deti z prvého manželstva. Matka je závislá od alkoholu. Údaje o pití druhu nie sú známe, z dostupných informácií ale predpokladáme, že dôvodom rozpadu prvého manželstva bola závislosť od alkoholu spojená s agresivitou. Ako vyplýva zo záznamov, sociálne prostredie je problémové, obaja rodičia - etylici sú nezamestnaní. Vzťah otca a dcéry je veľmi zlý, po poslednom agresívnom útoku otca na dcéru v posledný deň školského vyučovania bola klientka nútená spolu s dcérou ujsť z domu. Katka v súčasnosti odmieta akýkoľvek kontakt so svojim otcom. Vzťah Katky a matky bol ešte donedávna dobrý, dcéra chcela, aby matka prestala piť a bola ochotná jej vo všetkom pomáhať. Katka je jediným dieťaťom, nemá súrodencov.

Osobná anamnéza

Dievča narodené zo zdravého tehotenstva, následný vývin v norme, bez prekonania závažných ochorení a úrazov. Toho času navštevuje základnú školu, jej učebné výsledky sú výborné. Slovná zásoba je veku primeraná.

Zdravotná anamnéza

Vzhľadom k tomu, že rodičia zanedbávali svoje rodičovské povinnosti, ignorovali lekársku starostlivosť, zdravotná starostlivosť bola zanedbaná. Pre ilustráciu uvádzame údaje pediatra zo zdravotného záznamu Katky:

18.mesiac: návšteva lekára doma na podnet susedov, zápis: „*Pri zistení, že na návštevu ide detská lekárka najskôr zamkli dvere, neskôr otvoril druh matky s nožom v ruke, ale neohrozoval, obidvaja rodičia foetor alkohol, byt je veľmi špinavý, dieťa je špinavé, neumyté, zaparený zadoček, fyzický nález v norme*

2. roky: návšteva lekára, zápis: „*Sociálne prostredie problémové, obidvaja rodičia etylici, dieťa je s rodičmi vonku, vnútorné zariadenie staršieho typu, relatívne upratané, dievča sa smeje, má špinavú tvár, čisté prádlo, hematómy po tele nie sú, somatický nález je v norme, zdravotný stav stabilizovaný, pozvaná na očkovanie polio “.*

3. -5.rok: zápis: „*od 2. do 3. rokov boli na ošetrení 2-x, na 3-ročnú prehliadku prišli až po*

urgencii, od 3. do 5. roku neprišli vôbec, len matka sama 1x, od 5. roku nastúpila povinnú predškolskú MŠ, počas predškolskej a školskej dochádzky bežné ochorenia, 2x hospitalizácia“.

Status praesens

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny - oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately obdržal prvýkrát anonymné oznámenie o problémovom pití oboch rodičov od susedov v čase, keď mala Katka 3 roky. V priebehu nasledujúcich rokov sociálne pracovníčky niekoľkokrát rodinu navštívili, slovne ju napomenuli a uložili výchovné opatrenie podrobiť sa odbornej diagnostike v špecializovanej ambulancii starostlivosti. Po agresívnom výbuchu otca v roku 2009 Katka iniciovala útek z domu spolu s matkou. Pediatier vybavil pobyt v SOS, po 2 týždňoch však matka odišla za druhom a následne sa Katka vrátila za ňou. Kvôli strachu Katky z agresivity otca pediatier s pomocou polície urobil pokus o odchod Katky z domu. Dieťa však pod vplyvom rodičov nesúhlasilo. Po niekoľkých mesiacoch prerušeného kontaktu Katka opätovne zavolała pediatriovi s prosbou o pomoc (opakovaný útek z domu kvôli agresivite otca). Na opakované urgencie pediatra polícia zaslala správu o udalosti oddeleniu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Situácia v rodine sa vyhrotila v posledný deň školského vyučovania v roku 2010, keď otec fyzicky zaútočil na Katku, ktorá musela spolu s matkou ujsť z domu. Katkina matka sa obrátila so žiadosťou o pomoc na pediatričku, ktorá následne kontaktovala terénnych sociálnych pracovníkov.

Negatívny dopad alkoholizmu rodičov na dieťa

Na základe záverov psychologického vyšetrenia dieťaťa môžeme skonštatovať, že Katka má tendenciu k úzkostnej neistote a emocionálnej labilite, pričom jej vzťah k matke môžeme definovať ako pseudozávislý - na jednej strane sa hnevá na matku za jej pitie, na strane druhej neprimerane preberá zodpovednosť za matkine správanie a snaží sa dohliadať na jej abstinenciu. Hnev, ktorý cíti v prípade matkinho zlyhania, obracia voči sebe. V tomto prípade Katka prejavuje typické známky kodependencie (spoluzávislosti), ktorú Beattie (2006) prirovnáva k partnerstve v závislosti. V zameraní sa na matkine potreby Katka zanedbávala samú seba, preberala za matku zodpovednosť, čím jej umožňovala uniknúť pred jej vlastnou zodpovednosťou a pred následkami jej pitia. Katka svoju matku nielen chránila v zmysle popierania problému, ale jej pitie racionalizovala, dokonca obhajovala.

Stanovenie cieľov práce s dieťaťom

- rýchle vyriešenie problémového postavenia dieťaťa v rodine,
- podpora matky v rozhodnutí riešiť svoj problém s pitím,

- dočasné umiestnenie Katky počas matkinho pobytu na liečení (krízové centrum, príp. rodina matkinej najmladšej sestry),
- umiestnenie matky s dieťaťom v krízovom centre po absolvovaní matkinej liečby,
- vyšetrenie zdravotného stavu,
- psychologické vyšetrenie, následná terapia, intervencie,
- návštevy svojpomocnej skupiny Alateen za účasti sociálnej pracovníčky,
- dlhodobé sledovanie,
- pomoc Katkinej matke pri zmene kvality jej života.

Prognóza

Krátkodobo optimistická - Katkina matka absolvovala v lete 2010 ústavnú protialkoholickú liečbu, počas ktorej bývala Katka dočasne v rodine matkinej sestry. Po 3- mesačnej liečbe sa Katkina matka rozhodla natrvalo odsťahovať spolu s dcérou od svojho druha. Obe boli umiestnené do krízového centra, kde s Katkou začal intenzívne pracovať detský psychológ a vzťah medzi klientkou a jej dcérou sa postupne stabilizoval.

Dlhodobo - možnosť umiestnenia Katky do náhradnej rodinnej výchovy. Matka napriek kontaktu s terénnym sociálnym pracovníkom i napriek návštevám socioterapeutického klubu po 2 mesiacoch abstinencie zrecidivovala, opustila Katku, krízové centrum a vrátila sa k svojmu druhovi. Katka v súčasnej dobe zotrúva v krízovom centre a s matkou aj otcom odmieta komunikovať.